

Verslag van het Seaduck Symposium, georganiseerd door het International Waterfowl Research Bureau (IWRB) in juni 1975 te Stockholm.

Van Nederlandse zijde werd deelgenomen door de heren mr. T. Lebret, dr. A. C. Perdeck, drs. J. Rooth en C. Swennen. Er werden ruim 20 voordrachten gehouden. Een aantal behandelde de olieverontreiniging. Uiteraard kwam het er op neer dat olie vrijwel altijd een dodelijk gevaar vormt voor watervogels. Zowel Finland, Zweden als Denemarken toonden aan de hand van kaarten aan, dat er de afgelopen 20 jaren eigenlijk geen plaats langs de kust of op de grote binnenwateren is geweest, waar niet één of enkele malen sprake is geweest van oliemisère. Men was het er over eens dat zeer kleine hoeveelheden olie vaak net zoveel slachtoffers maken als grotere rampen. Iets dat ook langs onze kust en in de Waddenzee meerdere malen is opgemerkt. De Zweedse kustwacht kwam met een voordracht hoe de signalering en bestrijding van olieverontreiniging in Zweden georganiseerd is. Tot slot gaf zij een demonstratie van materiaal, waaronder een schip, uitgerust met detergentensproeier, een catamaran met een afroom-installatie, een skimmerpomp, drijvende afsluiters, waarmee de olie afgeleid en geconcentreerd kan worden, alsmede met verschillende typen verbindingsmateriaal. Ook hier werd het weer duidelijk dat verwijdering van olie van zee een moeilijke zaak is, die een kostbare, goed geoutilleerde organisatie vergt. Voorts dat er eigenlijk niet genoeg kan worden gedaan om olielozingen te voorkomen.

G. L. Atkinson-Willes kwam met een interessant rapport over de aantallen en verspreiding van zeeëenden in Noordwest-Europa aan de hand van de internationale midwintertellingen, gedaan in de jaren 1967 - '73. Helaas ontbraken van vele plaatsen goede telgegevens, zodat van de overwinterende zeeëenden zeer veel minder bekend is dan van de zumeëenden. Uit de discussie bleek, dat men niet goed zag hoe men de gaten in de kennis kan opvullen, daar dit zeer veel geld en manuren van de specialisten zou vergen.

A. Haapanen & L. Nilsson brachten verslag uit over het ambitieuze werk dat in 1972 werd gestart en een inventarisatie vanuit de lucht van het noordelijke deel van Noorwegen, Zweden en Finland op waterwild in de broedtijd beoogd. De steekproef omvat gedeeltelijk 5%, gedeeltelijk 10% van het gehele areaal. Gezien de moeilijkheden met deze methoden, waardoor met zeer veel correctiefactoren moet worden gewerkt om tot de einduitslag te komen, werd over de waarde van de resultaten verschillend geoordeeld. Het is echter wel duidelijk dat het om een dun bevolkte, maar door het grote areaal echter toch zeer aanzienlijke duikeendenpopulatie gaat.

A. H. Joensen behandelde verschillende aspecten van zeeëenden; voornamelijk eideronderzoek in Denemarken, waar de laatste soort een belangrijke jachtbuit vormt. Jaarlijks worden er in Denemarken tegenwoordig 140.000 Eidereenden geschoten. Dit aantal is de laatste 25 jaar, gelijk met de toename van de overwinterende populatie, verdubbeld.

A. Andersson kwam met een voordracht over verschillen in nestelgewoonten tussen Eider-eend en Grote Zeeëend. De Eider-eend legt weinig eieren, die zij relatief goed tegen predatie weet te beschermen. De Grote Zeeëend heeft daar meer moeite mee en compenseert dit gedeeltelijk door het leggen van meer eieren. Doordat de Grote Zeeëend later broedt dan de Eider-eend hebben de nesten veel te lijden van de recreatie. De stand gaat dan ook in de archipelago van Stockholm langzaam achteruit, hoewel er waarschijnlijk voortdurend enige aanvulling is van dieren van elders.

R. Gerell had enkele jaren onderzoek verricht naar nestsucces in de archipelago in zuid Zweden. De meeste Eidereenden nestelen hier op eilandjes waar ook Zilvermeeuwen op broeden, de eilanden zonder meeuwen waren minder dicht bezet. Hier was ook het broedsucces geringer dan op de eilandjes met meeuwen. Hoe dichter de meeuwen broeden, hoe meer nesten van de Eider-eend er kuikens opleverden. Alleen op de uiterste eilandjes ver in zee, was het broedsucces nog iets groter.

T. Mörner behandelde de grote mortaliteit onder de jonge Eidereenden. Grote hoeveelheden endo-parasieten werden bij autopsie van de gestorven dieren langs de Zweedse oostkust gevonden. Een groot deel van de behandelde soorten is ook uit de Nederlandse Eidereenden bekend, soms vinden we hier een nauw verwante soort. Grappig is ook dat soms het massaal voorkomen van een lintwormensoort, die de Driedoornige Stekelbaars als tussengastheer heeft, kon worden aangetoond. Hieruit blijkt dat de Eider-eend in staat is grote hoeveelheden stekelbaarzen te eten, iets dat anders moeilijk aan te tonen is.

C. Swennen behandelde enkele resultaten van ringonderzoek aan Eidereenden in de Nederlandse Waddenzee. De vogels die aan de voortplanting meedoen, zijn standvogel. Bij de hier geboren jongen is echter een groep, die migreert. Niet alleen in de winter maar ook in de zomer zijn er in de Waddenzee Eidereenden, die in het Oostzegebied gaan broeden. In mei zijn dit er relatief weinig, maar tijdens de rui in augustus is het aantal Eidereenden, dat in het Oostzegebied thuishoort, al vrij groot.

De overige voordrachten lenen zich moeilijker voor een korte samenvatting. Het is echter de bedoeling van de organisatoren dat alles wat behandeld is in druk verschijnt.

● C. Swennen, Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee, Texel.